UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ambrosius Calepi/||nus Bergomates: professor de||uotus ordinis Eremitarum sancti Au/||gustini: Dictionum latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]: earu[n]de[m]q[ue] interpre/||tationu[m] collector ...

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

C Ante V

urn:nbn:de:hbz:466:1-97871

Visual Library

Crocare et crocire: verba facticia a voce corui: a quibꝰ crocatio et crocitꝰ us. penul. ꝓdu. Et crocito tas. frequentatiuū. Plau. Simul radebat pedibus terrā: ⁊ voce crocibat ſua.

Crotalū penult. correpta. grece κρόταλον: crepitaculū/inſtrumentū muſicū quo Egyptij in deoꝝ cerimonijs vtebant. Pulſant autē laminis quibuſdam crotala ex ere rotundis: ſonū ex colliſione reddentibus a pulſatione dicta: κρότον latine plauſū: ⁊ κροτεῖν: pulſare atqꝫ percutere. Sunt qui dicunt crotalū eſſe annulū ereū: qui ferreo baculo percutiebat ad ſonū fiſtule reddendū. Virgꝰ. de copa. Criſpū ſb crotalo docta mouere latus.

Crux: furca ſiue patibulū: in quo damnati figunt. Hāc veteres gabalū vocauere. Var. Nos barbari ꝙ innocētes in gabalū ſuffigimꝰ homines: vos nō barbari ꝙ noxios abſoluitis. Hinc crucio as. a quo cruciatus: et crucifigo is.

Cruciū: vinum inſuaue: ꝙ bibendo cruciet.

Crudus a. um. recens atqꝫ acerbum: vt crudū vulnus: id eſt recens: ⁊ quaſi adhuc cruentum: a quo recrudeſcere dicimus: quaſi renouari/ et ad priſtinā acerbitatē redire. Et crudū dicimus in paſſiua ſignificatione/ qd non eſt coctū: a ſimilitudine crude carnis ꝗ adhuc cruēta eſt. Similiter cruda poma dicunt ꝗ acerba atqꝫ imatura ſunt. Cice. Poma que cruda ſunt vt auellunt: ꝗ autē cocta et matura/ decidūt. Itē Crudi cibi: qui indigeſti ⁊ nondū concocti ſunt in ſtomacho. Iuue. Et crudū pauonē in balnea portas. In actiua vo ſignificatione: vt Crudus hō cuiꝰ ſtomachus nō facile ꝯcoquit: Quint. Crudo oratori declamandū nō putat. Ci. Qd in cenā nō veniret ꝙ eſſet crudior. Et crudꝰ dicit qui eſt truci aſpectu. Hinc cruditas. Col. lib. vij. Cruditatis ſigna ſunt crebri ructꝰ/ ac vētris ſonitus/ faſtidia cibi.

Crudeſcere: eſt crudū fieri: a crudeo des. Inde incrudeſco et recrudeſcere.

Cruor: ſanguis ex aliquo vulnere ſpargit.

Cruento as. cruore inficio. Hiero. Pauimenta patris ſanguine cruentata.

Cruentꝰ ta. tum. qd cū cruore eſt: vt Cruenta victoria. Salꝰ. Cauete ne animā amittatis: neu capti, potiꝰ ſicut pecora trucidemini/ ꝗꝫ viroꝝ more pugnātes cruentā atqꝫ luctuoſā victoriā hoſtibꝰ relinquatis. Huiꝰ cōtrariū eſt incruentus ta. tum. qd eſt ſine ſanguine. Idē. Neqꝫ tū exercitꝰ ꝑli romani letā aut incruentā victoriā retulit. Aliqn cruentꝰ ponit ꝓ crudeli: vt cruenta vox/ cruenta oratio.

Crudelis: a cruore: ꝗ eſt imitis/ aſper.

Crudaria: argēti vena: ꝗ in ſūma reperta eſt.

Crumena pe. ꝓduc. loculus: a κρεμάω ſuſpendo: ꝙ plerūqꝫ ſuſpēſa geſtet. Quidā cū h. ſcribūt ἀπὸ τοῦ χρήματος/ que eſt pecunia. Iuue. Quis eīm te deficiente crumena. i. pecunia: cōtinēs ꝓ cōtento. Crumenula diminutiuū eſt.

Crus: tybia: ꝙ illo curramꝰ. Sunt aūt crura a genibꝰ/ vſqꝫ ad inferiorē pedē nō equali mō ducta: ſed teretibus ſuris extantibꝰ ſenſimqꝫ tenuatis firmata. Tibia eſt os: Sura: caro exterior: crus ex ſura ⁊ tibia cōſtat: cuiꝰ diminutiuū eſt cruſculū. Mar. Pectꝰ cicade cruſculumqꝫ formice.

Cruſtuminū: oppidū iuxta Veios: a ꝗ cruſtumini dicti: ⁊ cruſtumina tribꝰ: ⁊ cruſtumina pira: ꝗ et cruſtumia

Cruſtumia pira ſūt: ꝗ ex ꝑte rubētia putāt. Gla (dicūt ciola nūc dicta a cruſtumio oppido ſic appellata. Vir. li. ij. Ge. Cruſtumijs ſirijſqꝫ piris grauibuſqꝫ volemis.

Cruſta. eſt pars exterior eoꝝ ꝗ nō comedunt: vt vitri/ marmoris/ ligni/ gelu/ ⁊ hmōi. Vn̄ icruſtare marmore dicimꝰ parietes: ꝗ externe tabulis marmoreis veſtiunt. Vir. li. iiij. Ge. Cōcreſcūt ſubite currēti in fluminis cruſte. Pli. Cruſtas parietū exciſas tabulꝰ marginatis incluſas eſſe. Huiꝰ dimi. eſt cruſtula. Iuuen. Nos colaphū incutimꝰ lambenti cruſtula ſeruo. Cruſta etiā dicit quā vulnꝰ ſeu vlcꝰ ducit qn̄ ſolidat: ꝗ detracta fere remanet cicatrix.

Cruſtū: eſt eoꝝ ꝗ comedunt: vt ſit pars panis vel placente vel alterꝰ edulij. Virgꝰ. Patulis nec parcere ꝗdris fatalis cruſti. Vn̄ ꝑ diminutionē cruſtulū. Hora: Vt cruſtula blādi Doctores elemēta velint vt diſcere ꝑma. Qd genꝰ dulciarū eſſe putat Porphyrio. Inuenit tn̄ cruſta ⁊ cruſtula dici de his ꝗ comedunt. Hiero. in Exo. Tolle panes azymos et cruſtulā abſqꝫ fermēto. Var. de lin. lati. Cruſtulū a cruſta pultꝰ: eo ꝙ vt corium exurit/ cruſta dicta.

Cruſtare: a quo incruſtare: ſignificat cruſtā ducere ſeu applicare. Unde cruſtati parietes: id eſt cruſta marmoris intecti. Secabant eīm marmora in laminas/ et parieti apponebant. Primꝰ apud romanos Mamura eques/ domꝰ ſue parietes legit e formijs in Celio monte operuiſſe. Hinc vaſa que vitreis cruſtis tecta ſunt/ cruſtata dicunt.

Cruſtariꝰ: qui incruſtat. Pliniꝰ. Habuit et teucer cruſtarius famam.

Cruſtariꝰ a. um. qd ad cruſtas ꝑtinet: Vn̄ cruſtrie tаberne: quibꝰ cruſtata opa vendunt.

Crypta: ſubterranea cauerna vel teſtudo: ab κρύπτω verbo greco qd eſt occulto. Iuue. Et ſolitꝰ medie cryptā penetrare ſuburre.

Crypto porticꝰ: nomē cōpoſitū ex greco latinoqꝫ: et ſignificat ſubterraneas porticꝰ cū amplis feneſtris: ꝗbus refrigerādi gr̄a ꝑ eſtatē vtimur. Poteſt etiā dici porticus vndiqꝫ ſepta/ ⁊ quaſi ſapimēto parietū abſcōdita tāqꝫ ſubterranea. Pli. in epiſtolꝰ. Subeſt crypto porticꝰ ſubterranee ſilis eſtate incluſo frigore riget: contentaqꝫ aere ſuo nec deſiderat auras nec admittit. Hinc crypticꝰ a. um. qd ſignificat occultū ⁊ ſbterraneū. Sidonius. Potēs antiquitꝰ crypticis arcubus fornicauit. Iulꝰ. Firmicꝰ crypticos hoies appellat ſecreta fideli taciturnitate cuſtodiētes.

Cryſtallus/ fe. ge. ⁊ Cryſtallū dicit ex κρύος qd eſt gelu. στέλλω cōtraho: ita vt gelu concretū cryſtallum dicat. Nā vt ſcribit Pli. ex gelu vehementiore ꝯcreto naſcit. Nō alibi certe repit/ ꝗꝫ vbi hiberne niues rigēt: glaciēqꝫ eſſe certū ē. Hinc cryſtallinꝰ a. um. pe. co:. Mar. Frāgere dū metuis cryſtallia frāgere peccas. Iuue. Grādia tollunt cryſtallina maxia rurſus. Murrina deinde adamas notiſſimꝰ ⁊ beronices.

C Ante T

Cteſiphō pe. cor. nomē architecti: ꝗ tēplū Diane epheſie tradit extruxiſſe opꝰ mirabile/ ⁊ toto orbe celebratū: qd poſtea ab Eroſtrato incēſū fuit: hac tm̄ ꝺ cā: vt ob aliqd facinꝰ noiaret: rurſuſqꝫ ornamētis muliebribus collatis edificatū. Vide in dictiōe Epheſus. Itē Cteſiphon locus parthorū. Stra. lib. xvj. ſic habet. Prope Seleuciā vicꝰ maximꝰ eſt noie ⁊ re Cteſiphō in ꝗ parthoꝝ reges hyemabāt. Hic vicꝰ ciuitatis potentiā ac magnitudinē habet a deo: vt parthoꝝ multitudinē ⁊ apparatū oēm recipiat: ac venalia ac neceſſaria artificia illis ſuppeditet. Quin ⁊ Cteſiphontem babylonici regni caput fuiſſe Pli. lib. vj. ſcribit.

C Ante V

Cubo as. bui. itū. Cuius cubatio nō cubitio: ſicut et eiꝰ cōpoſita: que tā prime ꝗꝫ tertie coniugationis inueniuntur: vt Accubo bas. et accumbo bis: decubo bas. et decumbo bis. incumbo bas. ⁊ incubo bis. recubo bas. et recūbo bis. occubo bas. et occūbo bis. Virgilꝰ. Nec adhuc crudelibꝰ occubat vmbris: id ē iacet mortuus. Idē. Seu verſare dolos: ſeu certe occum/

bere morti. Secubo as. et ſecumbo. is. quod eſt ſeor/
ſum et ſeparatꝰ cubo. Proper. Miles depoſitis an/
noſus ſecubat armis. Liuiꝰ lib. xxxix. Per iocum ado
leſcens: vetat eā mirari/ſi ꝑ aliquot noctes ſecubuiſ/
ſet religionis ſe cauſa: vt voto pro valitudine ſua fa/
cto liberet. Habet tamen cumbo aliqua compoſita
que nō habet cubo: vt diſcumbo: qđ eſt cibi capiendi
gratia iaceo/nō diſcubo. Procumbo/nō ꝓcubo. Si
militer cubo habet aliqua cōpoſita que nō habet cū/
bo: vt excubo/nō excumbo. Supcubo/nō ſupcumbo.
Eſt autē cubare: iacere: ⁊ ꝓprie egrotoꝝ eſt. Hora. Cu
bat hic i valle quirini: id eſt egrotat: ſicut interpretes
exponūt. Idem. Trans tyberim longe cubatis ꝓpe
Ceſaris hortos: Cice. lib. ij. Tuſc. Itaqꜫ narrabat eū
grauiter ⁊ copioſe de ipſo nihil eſſe bonū niſi qđ ho/
neſtū eſſet cubātē diſputaſſe. Col. lib. vij. cubitoꝝ bo/
uē appellat qui ſepe diſcūbit ex peruicaci cōtumacia.
Quod quidē vitiū fame ⁊ ſiti tollendū eſſe cenſet: nō
igni alijſve tormentis.

Cubito as. frequentatiuū. Cice. ꝓ Celio. Et ꝓpter no/
cturnos quoſdā manes metu tecū ſemꝑ puſio cū ma/
iore ſorore cubitauit.

Cubatꝰ us. ipſa cubandi actio. Pli. Si in cubatu tonu
erit omnia pereunt.

Cubile pe. ꝓduc. lectus: ꝙ in eo cubetur. Et cubilia: lo
ca in quibus fere cubant.

Cubiculū: locus in quo cubile ſternitur/vt ibi ſupercu/
betur. Sene. ad Lucil. Quid ꝓſunt multa cubicula?
in vno iacetis.

Cubicularius: q̄ in cubiculo miniſtrat. Ci. Hunc veſtri
ianitores: hunc cubicularij diligunt.

Cubiculare: qđ ad cubiculum pertinet: vt Veſtis cubi
cularis: qua in cubiculis vtimur: ⁊ cubicularis lectus
apud Cice. lib. v. Tuſ. legit̃.

Cubitꝰ et cubitū vtroqꜫ modo: dicit̃ curuatura brachij
vbi lacerto iūgitur. Et accipit̃ a Pli. lib. vij. Inueni
mus in monumentis Salamine Cautimenos filiū in
tria cubita triennio accreuiſſe ꝓ menſura cubiti. Hie/
rony. lib. iij. Regū. Domus quā edificauit rex Salo
mō domio habebat ſexaginta cubitos in lōgitudine.
Augꝰ. Qui inde nō vident̃ cōputare niſi trecenta cu
bita longitudinis. Cōſtat autem cubitū ex ſex palmis
digitiſqꜫ. xxiiij. vt auctor ē Victru. lib. iij. Seſquipes
hoc eſt pes vnus cum dimidio facit cubitū. Pes eſt
ſexta pars altitudinis in corꝑe noſtro/cubitus quar/
ta. Eſt preterea cubitus regius: qui maior eſt cōmu/
ni cubito tribus digitis: ſicut refert Herodotꝰ libro ꝑ
mo. Eſt et cubitus geometricus: qui tantū valet quā/
tū ſex noſtra cubita: vt Origenes Auguſtinuſqꜫ tra/
diderūt. Cubitꝰ in corꝑe humano eſt in quo decens
flexura brachiorū: ſic dictus ꝙ ſupra eū cubare ſolea/
mus. A cubitus ꝓ menſura fit adiectiuū Cubitale.
Inuenit̃ etiam ſubſtantiuū Cubitale ꝓ ornamēto cu
biti. Horaci. in Ser. Ponas inſignia morbi. Faſcio/
las cubitale focalia.

Cubus: vide in dictione Theſſera.

Cucubo as. pe. cor. ꝓpriū eſt vocis noctue. Ouid. No
ctua lucifuga cucubat in tenebris.

Cucurio is. pe. ꝓd. galloꝝ ꝓpriū eſt. Idem. Cucurire ſo
let gallus: gallina gracillat.

Cuculꝰ penul. corre. et Cucullꝰ per duplex ll. auis nota.
Mar. Quāuis ꝑ plures cuculꝰ cātauerit annos. Ho
ra. in Ser. Cui ſepe viator ceſſiſſet magna cōpellans
voce cucullum. Cucullus etiam genus veſtis eſt. Iu/
ue. Sumere nocturnos meretrix auguſta cucullos.
Unde conſtat fratres noſtros Eremitanos male vti
hoc vocabulo cuculla fe. generis. Sūt qui accipiant
cucullum ꝓ nautico aut ruſtico tegmine ad arcendas
pluuias. Columel. Cultam veſtitamqꜫ familiam ma/
gis vtiliter q̄ delicate habeat munitam diligenter a
vento pluuiaqꜫ que cuncta prohibentur pellibus ma
nicatis/centonibus cōfectis/vel ſagis cucullis. Iuue
nalis. Contentuſqꜫ illic vento duroqꜫ cucullo. Sui/
das. κοκκυξ ιδοσ ὀρνεου σπαρηλιμ κουκ/
κοσ. Itaqꜫ cū cuccus grecū ſit nomen: cucculus ē da/
ctylus duplo cc in prima.

Cuculio (vt Iul. Capitolinus docet) eſt genꝰ pilei via/
toriū: quo capite obtecto vagari nocte ſolent. Apud
Catonē đ re ruſt. videt̃ accipi ꝓ cucullo cū inq̄t. Que
opera ꝑ imbrē fieri potuerint: nouos fieri cētones cu
culioneſve familiā oportuiſſe ſarcire.

Cucume pe. cor. vaſa enea ſūt ad calefaciendū aquam.
Amb. Dij tui aut erei ſunt/ex quibꝰ cucume melius fi
unt ad vſus hoīm. Petroniꝰ arbiter in ſaty. Frangit̃
ceruix cucume ignēqꜫ valeſcentē reſtinguit.

Cucumer et cucumis penul. corre. a curuore dicit̃. Vir
gil. in Georg. Creſceret in ventrem cucumis nec ſera
comantē. Cucumeres: quaſi curui meres. Hi pepo/
nes etiam dici putant̃: q̄ in cibis impenſiꝰ refrigerāt/
aluūqꜫ molliūt. Sed Hiero in lib. Numeri diuerſos
oſtendit cucumeros ⁊ pepones/cū ait: In mentē no/
bis veniūt cucumeres ⁊ pepones.

Cucumerariū: locus in quo ſunt cucumeres: vt apud
Eſaiā. Derelinquet̃ filia ſion vt vmbraculū in vinea/
et ſicut tuguriū i cucumerario. Pro tugurio Cypria/
nus cuſtodiaꝝ poſuit. Solet eīm fieri tuguriaculū/ in
quo cuſtos vigil obſeruat: ne cucumeres auferant̃ ex
cucumerario.

Cucurbita: ꝓprie auguria eſt. Sed apud Celſū cucurbi
tā/⁊ ꝑ diminutionē cucurbiticulā eā appellari legimꝰ
q̄ nūc vulgo ventoſa dicit̃. Hac vtunt̃ medici ad ſan
guinē leui ſcarificatiōe educendū.

Cudo is. cuſi et cudi: a cedendo: vt q̄buſdā videt̃. Vir/
gilꝰ. Ac primū ſilicis ſcintillā excudit achates. Ser.
id eſt feriendo elicit. Nam cudere ferire eſt. Unde et
incus dicit̃/ꝙ illic aliq̄d cudamꝰ. i. feriamꝰ. Cudit̃ pe
cunia dū imprimit̃. Teren. in Heau. Argentū cudo
qđ tibi dem. Hiero. per tranſlationē cudere ꝓ cōpo/
nere vſus eſt. Cū et eandem inquit in multis feſtiuita
tibꝰ multoꝝ ſanctoꝝ patrū ſtudia miro cuderint elo/
quio. Paſſiuū ꝓtulit Teren. in Eu. At eīm in me iſtec
cudet̃ faba. Qđ eſt in me hoc malū recidet: i me hec
vindicabit̃ culpa. Ut laborat ſolū in quo cudit̃: id eſt
batuit̃ faba cū ſiliquis exuit̃. Uel ꝙ quidam male co
ctam fabā: ⁊ q̄ nō maduerit ſed dura permanſerit ſuꝑ
caput coq̄ velut ipſi irati granū ſaxo cōminuunt: tum
vniuerſū malū ad coquū ꝑuenit. Huiꝰ cōpoſita ſūt ac
cudo ⁊ excudo/icudo/ꝓcudo/percudo/et recudo: qđ
eſt iteꝝ cudo. Uar. Ut hi ſolent q̄ vetera metalla re/
cudūt: ⁊ habent. pe. pro.

Cuſo as. frequentatiuū a cudo: a quo accuſo/excuſo/in
cuſo/et recuſo.

Cuias ſignificat vn̄: et nō tm̄ patriā gentē nationemqꜫ
innuit: vt apud Ci. lib. v. Tuſ. Socrates q̄dā cū roga
ret̃ cuiatē ſe eſſe diceret. Mūdanū inquit. Totiꝰ eīm
mūdi ſe incolā ⁊ ciuē arbitrabat̃/ſed etiā partes et ſe
ctam: vt Cuiates phi vos eſtis: ſtoici ne/an epicurei?
Sic nr̄as et vr̄as. Ci. Nō ſolū etiā iſta veſtra orato/
ria/ſed ⁊ hec etiā leuia noſtratia. Dicit̃ et cuiatis cō/
muni genere. Un̄ apđ Plau. freq̄nter legit̃: Cuiates
eſtis? id eſt cuiꝰ patrie ⁊ gentis. Actiꝰ. Qui neqꜫ cuia
tes eēt/nūq̄ potuimꝰ multa rogitando ſcire.

Cuius a. um. qđ antiqui per q. quius ſcribere ſolebant:
refert̃ ad perſonā hoīs. Uirgiliꝰ. Dic mihi dameta:
cuiū pecꝰ? an melibei?

Culcitra ad quietē parat̃: dicta ꝙ in ea tomentū vel ſa/
gū aliud ve quid inculcet̃. Nō ē ergo que ſuꝑ nos ha/
bet̃ cū dormimꝰ/ſed ſuꝑ quam q̄ſcimꝰ. Cice. lib. iiij.
Tuſ. Eripiamꝰ huic egritudinē quo mō collocemꝰ in
culcitra plumea pſaltriā abducamus.

Culex generali noīe vermiculi parui alati culices dicū-
tur. Hos greci canopas vocant. Vn̄ ⁊ canopeum.

Culeus vter ſiue ſaccus lino vel canabe vel corio fa/
ctus ab occulendo.i.claudendo. Eo vtimur ad portā
da frumenta. Pli.lib.vij. Junius valens meruit in
pretorio diui Augusti cēturio vehicula cū culeis do/
nec examinarentur ſuſtinere ſolitus. In eo etiā ſcele/
ſtiſſimi hoīes cū ſimia ⁊ gallo et ſepēte incluſi in ma/
re iaciebant. Vn̄ Juue. Quis tā pdit⁹ vt dubitet Se
necā preferre Neroni. Cui⁹ ſupplicio nō debuit vna
parari Simia nec ſerpēs vnus nec culeus vn⁹. Eſt ⁊
culeus nomē mēſure cōtinētis quadraginta vrnas vt
eſt apud Pli. ⁊ Col. Hinc ſeſquiculeare dolium ſexa
ginta vrnas capiens. A greco id nomen tractū. Va/
ginas eīn κουλεουσ appellant.

Culullus calix fictilis quo in ſacris vtebant̄ pontifices
⁊ veſtales virgines. Accipit̄ ⁊ pro vrceolo. Horat.
Reges dicūt̄ multis vrgere culullis: Et torquere me
ro quē perſpexiſſe laborant.

Culleola ſunt cortices nucum viridium: a ſimilitudine
culeoꝝ quibus oleū aut vinū continet̄. Quod et di/
minutiuū a culeum videtur.

Culus anus pars poſterior ⁊ ꝓprie inter clunes ⁊ na/
tes. Virgi. ſeu magis Oui. in Priap. Vt culū rugā
nō habuiſſe putes. Mar. Cū ſit ⁊ hic culo tritior ipſe
tuo. Hic alio noīe Podex dr̄. Ju. Et podice leui ce/
dunt̄ tumide medico ridente mariſce. Culū aūt dici
putāt quaſi culeon.i.vaginā. Vn̄ in Priap. legimus
Et qd̄ nos culū culeon ille vocat. Quidā a colēdo ꝙ
fedo libidinis prurītu colitur.

Culigna vas proprie vinarium.

Culina pe.pro. locus in quo coquūtur epule quaſi coli
na a colo is: vt Var. ait ꝙ locupletiorem in ea ignem
colamus. Juue. continens pro contento poſuit.ſ.cu/
linam pro cibis coctis cum inquit. Sequitur ſua quē
ꝗ culina. Inde Culinarius ⁊ culinor aris quod eſt cu
culina⁻⁻ı exerceo.

Culmen qd̄ culmis tegitur: ⁊ ab antiquis culmina di/
cta ſunt tecta: quia edificia de culmo.i.paleis e meſſi/
bus contegebant.

Culmus frumenti calamus a radice vſq; ad ſpicam di
ctus ꝙ colatur: qui ⁊ calam⁹ dicebat̄. Vn̄ ⁊ columē
primo: poſtea culme. Stipula ipſa folia q̄ ambiūt cul
mū. Dicunt̄ etiam culmi vt docet Var. q̄ in ſummo
cāpo naſcunt̄ ꝙ ſummū culmen teneant.

Culpa vt Do. inq̄t eſt eius qui neſciēs aliquē leſit.

Culter ⁊ Cultrū dicit̄. Proper. Et canis in noſtros ni/
mis experrecta dolores. Cū fallēda meo pollice cul/
tra forent. Feſtus. Clunaculū eſt cultrū ſanguinariū.
Hinc Cultellū ⁊ cultellus diminutiua. Eſt aūt culter
quo vtimur in menſa. Juue. Spectas ⁊ chironomā/
ta volanti Cultello donec peragat dictata magiſtri.
Oīa: nec ſane minimo diſcrimine refert. Quo geſtu
lepores ⁊ quo gallina ſecetur.

Cultrarius: miniſter qui victimam cultro victimat qui
alio noīe dicit̄ victimarius. Sue. in Cali. Admotam
altaribus victima ſuccinctus pōparū habitu elato al
te malleo cultrariū mactauit.

Cultus tus: ornatus a colo is. cui⁹ cōtrariū eſt Incul/
tus. Amb. li. Hexa. Ea prima eſt gr̄a que ſi deſit tota
domus deformi horret incultu.

Cum prepoſitio copulatiua qn̄q; iungit̄ notāti ſocieta
tem et cōiunctionē animi: vt Sūma cum beniuolētia
ſumma cum hilaritate illū excepi. Itē iungitur ablr̄ō
ſi comite aliqua perſona quis fecerit quippiā: vt cuꝫ
Socrate profectus ſum. Et mihi cū illo negociū eſt.
Et cū hoſte pugno. In cōpoſitione vero poſtpoſita
innenitur: vt mecum: tecū: ſecū: quicū: quibuſcū. In/
terdū ornatus vel metri cauſa. Aliqn̄ aduerbium eſt
⁊ accipit̄ pro qū. Quod quidā quū ſcribūt. Et apud
veteres quom ſcribebant. Virgi. Cū faciā vitulā ꝓ
frugibus ipſe venito. Ci. Nō nihil me conſolat̄ cū re
cordor quāta me cōplecteris beniuolētia. Jungitur
modo indicatiuo. Vt cū dico: cum dicebam: cū dixi
cum dicā. Modo ſubiunctiuo: vt cū dicerē. Interdū
ponitur pro dū. Cice. Cū me in aphrycā cōtuliſſem.
Interdū pro ꝗuis ⁊ exigit tn̄: iungiturq; ſubiuncti/
uo. Ci. pro Deiotaro. Cū in oībus cauſis grauiorib⁹
initio dicēdi cōmoueri ſoleam: tn̄ in hac multa ita me
perturbāt. Aliqn̄ pro qm̄ ſiue pro cauſa. Et ſimiliter
ſubiunctiuo iungitur: vt cum inueniā latinos ꝓprio
ſermone hec parū attigiſſe: conatus ſum pro viribus
Jungunt̄ qn̄q; cum ⁊ tū Que licet idē fere ſignificēt:
diuerſo tn̄ modo ordinant̄. Nam in cū eſt quiddam
minus in tum quiddā maius: ⁊ hoc duob⁹ modis fit:
vt aut generale precedat: ſequat̄ ſpeciale: aut ambo
ſint ſpecialia. Primo modo ſic. Quin. Qd̄ cū oībus
confitendū eſt: tū nobis precipue qui rationē dicendi
a bono viro nō ſeparamus.i. oībus: multū mihi autē
maxime. Altero mō. Idē. Quod opus Marcelle vi
ctori tibi dicam⁹: quē cū amiciſſimū nobis: tū eximio
litterarꝝ amore flagrātē digniſſimū hoc mutue i nos
charitatis pignore iudicabam⁹.i. multū ꝓpter amo/
rē tuū in nos: plus tn̄ ꝓpter amorē litterarūꝫ. Aliqn̄
etiā cū ⁊ tū cōiunctiuo iūgūtur. Ci. Graui teſte priua
tus ſum amoris erga te mei patre tuo clariſſimo vi/
ro qui cum ſuis virtutibus: tū vero te filio ſuperaſſet
omniū fortunas ſi te ante vidiſſet ꝗ̄ vita decederet.
Qn̄ autē fit ſub duob⁹ verbis fieri debet ſub eodem
mō ⁊ tp̄e: vt Cice. in pricipio lib. de natura deoꝝ. Cū
multe res in philoſophia nequaq̄ ſatis adhuc expli/
cate: tum difficilis brute qd̄ tu minime ignoras q̄ſtio
eſt de natura deoꝝ. Ponit̄ qn̄q; tū ſine cū geminatū
vel triplicatū in rebus parib⁹. Quint. Nec indignet̄
Herodotus equari ſibi Titū liuiū: tū in narrādo mi
re iucūditatis clariſſimiq; cādoris: tum in cōcionib⁹
ſupra ꝗ̄ enarrari pōt elequentē: ita dicunt̄ oīa tū re/
bus: tū perſonis accōmodata. Ponit̄ nōnunq̄ tū ꝓ
aliqn̄. Cice. Tū hoc tū illud argue.i. modo: hoc mo/
do illud. Qn̄q; pro tūc. Virg. Tum primū noſtri ca
cum videre trementē. Qn̄q; eſt aduerbium ordinis
pro deide. Idē. Aeneas matri Eumenidū: magneq;
ſorori Enſe ferit ſterilēq; tibi proſerpina vaccā. Tū
ſtygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoq; pro
preterea. Idē lib. iij. Tum vox terrum inter odorem
Sunt qui diſtinguant: vt qn̄ prepoſitio eſt: cum c. ſcri
bi debeat: qn̄ aduerbium ſeu coniunctio cum q. Sed
cū rō nō ſit ſatis pōderoſa iam doctoꝝ vſus obtinuit
vt cum c. ſemper ſcribatur. Quare vnuſquiſq; prout
voluerit ſcribet.

Cum maxime vna pars eſt: ⁊ ſignificat nimis. Terēn.
in Hecy. Hāc bacchidē amabat vt cū maxie tū Pā/
philus eum pater vxorē vt ducat orare cepit.

Cum poteſtate eſt: dicebatur de eo qui a populo alicui
preferebatur negocio ſeu qui magiſtratum gerebat.
Cicero libro. ij. artis ve. Felix an infelix: priuatus an
cum poteſtate ſit.

Cum imperio eſt dicebatur cui nominatim dicebatur
a populo imperium.

Cumprimis ſignificat imprimis. Apul. Hic cumpri/
mis nobilis ac facundus. Sic dicit̄ cumprime.

Cume arum. Vide in dictione Comum

Cumatilis color qui et Ceſius: Ceruleus alio noīe di/
citur. Nā greci κυματα fluct⁹ vocāt. Plau. Cuma
tilē togam aut Plumatilem.

Cumera pe. cor. vas ingens vimineū vel etiam fictile
quo frumenta cōdunt̄: vt inquit Acron. Mō dr̄ vas
qd̄ capit quinq; vel ſex modios qd̄ lingua ſabinoruꝫ
Trimodiū vocat̄. Hora. li. Ser. Cur tua plus cume
ris laudes granaria noſtris.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cumerū: vas nuptiale a ſilitudine cumerarū dictū.

Cumulus: pe. coꝛ. aceruus ꝓprie dicit̃: ꝗuis Virg. cu/
mulū ꝓ altitudine et quaſi acumie aquę poſuerit. In
ſequit̃ cumulo pręrupt⁹ aquę mons. Et cumulus ē ꝗ
additur menſurę planę: vt inquit Feſtus.

Cumulare implere coaceruare: ⁊ quaſi ad cumulū ad/
dere. Tractū a mēſuris quibus nihil pōt addi. Et di/
cimus cumulo tibi honores: ⁊ cumulo te honoribus
Amb. li. j. offi. Honorib⁹ te cumulaui. Hic cumula/
tim aduerbiū aceruatim: cumulate abūdāter.

Cuminū. Vide in dictione Cyminū.

Cune ⁊ Cunabula pro eodē accipiunt̃ dicta quaſi Cy/
ne ⁊ Cynabula. Nam κυρεῖν greci eniti dicūt ⁊ pa
rere υ in u latine conuertit̃ ἀλλακυω εστιτο ρη/
μα. Sunt enim lectuli in quibus infantes ſolent ia
cere qui etiã incunabula dicunt̃. Vñ ſępe legimus.
Ab incunabulis. Nam in hoc loco nihil ſignificat: ſi
cut ⁊ in aliquib⁹ dictionib⁹: vt columis ⁊ incolumis.
Sunt qui cunabula ⁊ incunabula a cunis deducāt: et
ea ꝓprie dici exiſtimēt quę ad cunas muniēdas ⁊ oꝛ/
nādas ꝑtinēt in quib⁹ iacet ⁊ conditur infans. Plau.
in Amp. Sed puer ille quē ego laui vt magnus eſt: ⁊
multū valet nec eū quiſpiam colligare quiuit in cuna
bulis. Et in Tru. Faſcijs opus eſt in puluinis cunis
Incunabulis per tranſlationē varię ſumunt̃. Idem in
Pſeu. Sed iſtic ſeru⁹ Cariſto huc qui aduenit ꝗd ſa
pit vſ ꝗ a cunabulis. i. vſꝗ ab infantia: vel vſꝗ a pue
ro. Hoc eſt ab ea ętate ꝗ incunabulis agit̃. Col. Cū a
pꝛimis cunabulis Simo liberis parētibus eſt oꝛiun/
dus audiſſe potuerit. Li. lib. iiij. Ab incunabulis im/
butū odio tribunoꝝ. Virgi. li. iij. Cunabula ꝓ initijs
poſuit. Mōs ideus vbi ⁊ gētis cunabula nrę Centū
vꝛbes habitāt. Similiter Ci. li. de optimo genere di
cēdi. Nō fuit de oꝛatoꝛis ꝗſi icunabulis dicere. Hie/
ro. Habitatio deſerti ⁊ icunabula monachoꝝ talib⁹
inchoant̃ alimētis. Ci. in Sal. poſuit ꝓ nutrimētis
cū ait. An vllū exiſtimas poſſe fieri ciuē egregiū qui
non his artibus ⁊ diſciplinis ſit eruditus? An vlla
alia putas rudimenta ⁊ incunabula virtutis: quibus
animi ad gloꝛię cupiditatē alant̃? Nā rudimēta pro
initijs: ⁊ incunabula ꝓ nutrimētis dixit. Qñꝗ incu/
nabula vocamus nutritionē puerilem a cunabulis.
Sue. de veſpa. Quare princeps quoꝗ ⁊ locū incu/
nabuloꝝ aſſidue frequentauit.

Cuncti ſignificat quidē oēs: ſed qui ſint cōiuncti. Oēs
etiā ſi ſunt diſiuncti ⁊ diuerſis locis.

Cunctoꝛ aris cū c. ante t. a cūctus fit. Contoꝛ aris cū o
ſine c. a contus: quę eſt pertica: ambo ſignificant imo/
rari differre ab eo ꝙ cuncti ſimul ſine difficultate mo
ueri non poſſunt: Vel ab eo ꝙ qui contis vada rimā/
tur paulatim pꝛocedunt. Liui. lib. j. Alij dū conctan
tur in ripis inter pugnę fugęꝗ cōſiliū oppꝛeſſi. Col.
Nam diſpendioſa eſt cōtatio: pꝛimū ꝙ auibus pꝛędā
ceteriſꝗ aialibus pꝛebet. Cunctanter cū mora. In/
cūctanter ſine moꝛa. Li. lib. j. Tū illū haut cunctāter
diſcidiſſe cotem ferunt. Aug. lib. vj. con. Quod vio/
lari nō poteſt incūctanter pꝛęponebā violabili. Po/
nitur quādoꝗ cūctari ꝓ dubitare. Sue. de Aug. Cū
ctari ſe ne ſi ſupereſſet eriperet legibus reum. Quā/
doꝗ pro manere. Virgi. Reginā thalamo cūctantē
A cunctoꝛ fiunt compoſita: percunctoꝛ et recunctoꝛ
quod eſt iterū moroꝛ. Aug. Tum me recunctātē abri
pere atꝗ excutere ab eis: ⁊ tranſilire quo vocabar.
Cunctatio moꝛa ſeu dubitatio.

Cuneus. ελιριστι λεγεται στιφοσωσ ξεροφωρ
εριτε παιδεια αλλασφηρ τωρευλωρ εστιρ. in/
ſtrumentū qđ ad ſcindenda ligna adhiberi ſolet. Hu
ius pꝛima pars acutioꝛ eſt: vt ꝗuis rimulā facile intret
ſequens autem latioꝛ ⁊ amplioꝛ. Virgi. Nam pꝛimi
cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Per tranſlationem
cuneus ſumitur pro peditū multitudine in cunei foꝛ/
mam redacta: quę cuncta in acie pꝛimo anguſtioꝛ de/
inde latioꝛ pꝛocedit: vt Vege. lib. ij. ſcribit. Ab hui⁹
etiam cunei ſimilitudine: dicta ſunt loca in theatro. i.
graduum oꝛdines: in quibus vulgo ſpectatoꝛes ſta/
bāt inter ſedentiū ſubſellia. Iuue. Digna tuo cuneis
an habent ſpectacula totis. Quod ſecurus ames.
Victr. lib. v. Cunei ſpectaculoꝝ in theatro ita diui/
dantur vt anguli trigonoꝝū qui currunt circa curua/
turam circinationis dirigant aſcenſus: ſcalaſꝗ inter
cuneos ad pꝛimā pręcinationē. Inde theatrū elegā/
ti epitheto cuneatū dꝛ Virg. Cuneati hinc leta thea/
tri. Excuneati ab Apuleio dicti ſunt quib⁹ ſedēdi lo/
cus nō fuit in cuneis cōfertis. Sed ⁊ cōſtipatā turbā
cuneos dicimus Cypꝛian⁹. Stipatus clientū cuneis
Virg. lib. iiij. ge. Per cuneos geminat⁹ em̄ populiꝗ
patrūꝗ. Et cuneus dictus eſt ager in Hiſpania con/
tiguus ſacro pꝛomontoꝛio.

Cuneatus a um: quod eſt in foꝛmam cunei factū. Vñ
a Liuio foꝛma ſcuti cuneatioꝛ appellatur cuius ſum/
mū latius: imū ſtrictius erat. Et cuneatus ager apud
Columel. in cunei foꝛmam factus: vt vtputa cum eſt
longus pedes centum: latus ex vtraꝗ parte pedes
vigīti ⁊ altera pedes decē apud Pliniū li. iij. Hiſpa
nia cuneatur anguſtijs. i. in cunei foꝛmam efficitur.
Hinc Excuneatus de quo in dictione Cuneus. ⁊ Diſ
cuneatus. vide loco ſuo.

Cuneatim: ſignificat per cuneos. Ammia. Imperatoꝛ
cuneatim ſtipatus.

Cuniculus aial lepoꝛi ſimile: ꝗ ſub terra effoſſa latere
ſolitus eſt. Mar. Gaudet in effoſſis habitare cunicu
lus antris. Item cuniculus diminutiuū eſt a cuneo a
quo cuniculus aial appellat⁹ eſt: vt inquit Var. Itē
cuniculus foꝛamen ſub terra occultū qđ ē neu. gene.
Feſtus. Cuniculū pꝛotulit: ex quo vapoꝛ trahitur in
balnearibus vapoꝛibus.

Cunire eſt ſtercus facere dictum a cunis infantium quę
ſępe ſtęrcoꝛe fędantur.

Cunila ꝗ ⁊ cunilago quandoꝗ a Pli. dicit̃ ab Ariſto.
Conyça herba eſt quā Theodoꝛus Gaça pulicarem
conuertit/quia pulices necat. Col. lib. x. Cunile no/
ſtratis: quā ſatuream ruſtici vocant. Huius vero her
bę multa ſunt genera. Nam quedam Bubula appel
latur: ⁊ ſemen pullegij habet: quod contra ſerpentes
in vino bibitur. Quedā ſatureia a gręcis. Origanū
Heracleoticum. Tertia a gręcis Maſcula a noſtris
cunilago odoꝛis fędi: radicis lignoſę: folijs aſperis cu
ius manipulū ſi quis in domo poſuerit omnes a to/
ta domo blattas ad eam tradunt cōuenire. Pꝛodeſt
aduerſus omnia venenata.

Cunnus ꝑ duplex nn. pars mulieris pudenda.

Cupe: vaſa vinaria maioꝛa quę vulgo Vegetes appel
lant̃. Luc. Namꝗ ratē vacuę ſuſtentant vndiꝗ cupę
Cupis em̄ naues in mari ſuſtinent̃ cum ipſaꝝ latera
carinęꝗ reſarciuntur. A pꝛiſcis caupę dictę a cauo.
Vnde Caupones a caupis.

Cupes Cupedia ⁊ Cupedula ab antiquis dicebantur
lautioꝛes cibi ſiue cupiditas lautioꝛum ciboꝛum: ꝙ
rebus cupidinis alimēta prębeant. Gellius. Cōiecta
bamus ad cęnulam non cupedulas ciboꝛum: ſed ar/
gutias queſtionū. Cice. Ambitio mulieroſitas perui
catia liguritio temulentia cupedia.

Cupedinarij: qui ęſculenta ⁊ poculenta vendunt. Var.
lib. rerum humanarū. Numerus equitius. Cupes et
macellus romantis ſingulari latrocinio multa loca
habuerūt infeſta. His in exilium actis publicata ſunt
eoꝛum bona: ⁊ ędes vbi habitabant dirutę: eꝗ ea pe
cunia ſcalę deum penatium ędificatę. Vbi habitabāt
locus vbi venirent ea quę veſcendi cauſa in vꝛbem
erant allata. Itaꝗ ab altero foꝛū cupedinis appella/

tū eſt. Tereñ. in Eu. Ad macellū venimus: cōcurrūt mihi leti obuiā cupedinarij oēs cetarij lanij coqui.

Cupedinariū forū ⁊ Cupedinis foꝝ: a Cupiditate vel ꝙ ibi fuerit domus cupedinis romani equitis.

Cupio is: cupiui vel cupij itū: pe. pro. ſm quartā coniugationē quod apud antiquos ꝓferri ſolebat. Ouid. lib. faſto. Mars vidit viſamqꝫ cupit poti[t]urqꝫ cupita. Luc. lib. j. Effringere vt alta naturę primus terrarum clauſtra cupiret. Eſt autē cupere optare q̄q̄ ab inuicem ſeparentur: quia cupimus quę in ſpe ſunt: optamus quę nō ſperamus. Cice. in Ora. Neqꝫ vo cupientibus nobis atqꝫ exoptātibus fructus ocij datus eſt. Et cupere minoris vis eſt q̄ deſiderare. Terentius in Heau. Quāto diutius abeſt tanto magis cupio tanto magis deſidero. Huius verbi compoſita ſunt Concupio: a quo Concupiſco quod eſt in vſu frequentiori: ⁊ ſignificat vehementer cupio. Iuſt. li. ij Nihil victores pręter gloriam concupiſcunt. Sal. Nam vti quiſqꝫ domū aut villam: poſtremo vas aut veſtimentū alicuius concupierat: dabat operam vt is in proſcriptoꝝ numero eſſet: hinc concupiſcentia quę eſt bonaꝝ ęque ac malarū rerū appetitus. Diſcupio valde ſeu varijs modis cupio. Celius ad Ciceronem. Te videre ⁊ omnia intima conferre diſcupio. Habeo aūt q̄multa. Percupio valde cupio. Plau. in Aſi. Percupio obſequi gnato meo. Dicimꝰ etiam bene cupio ⁊ male cupio.

Cupidus: auidus. Tereñ. in Adel. Tace. Egomet cōueniam ipſum: vt cupide accipiat. i. bene ⁊ libenter. Hoc eſt magna auiditate. Accipit̃ interdū pro amatore ſicut cupere pro amare. Terē. in An. Vel ꝙ ipſi bene cupio Glycerio. Ponitur tñ conſequēs pro antecedēte. Optime eñ amamꝰ aliq̄s cū illis bñ cupimꝰ

Cupido maſ. ge. accipitur pro deo qui filius Veneris fuiſſe fingitur a poetis: a quo Cupidineus a um. Cupio vero fęmi. ge. pro cupiditate q̄uis cupiditas leuior ſit q̄ cupido. Lucil. lib. xix. Cupiditas ex homīe cupido ex ſtulto nunq̄ tollitur: ꝙ cupiditas perquedam ſit temperatior defluens a cupidine.

Cupreſſus. Vide in dictione Cypariſſus.

Cupriū: genus quoddā ęris. Vnde apud Palladium Cuprini claui dicunt̃. Legimus quoqꝫ Cypriū.

Cur aduerbiū ſignificat quare: licet quidaꝫ qur per q. ſcribendū putent ⁊ a quare per ſyncopen atqꝫ apocopen deductū a et e litteris detractis.

Cura eſt flagrās in corde ſtimulus. Vnde dicta eſt ſolicitudo anxietaſqꝫ quaſi coreda: ꝙ ędat ⁊ excruciet. Virgi. Qñ hęc te cura remordet. Quādoqꝫ ponit̃ ꝓ ſtudio ⁊ diligētia: vt Salus tua ē mihi curę. i. ad ſalutem tuā ſtudiū adhibeo. Quādoqꝫ pro opę quod adhibita cura fit. Mar. Teqꝫ piget curę pręmia ferre tuę. i. p̄mia operis abs te facti. Quādoqꝫ ꝓ Amore. Virg. At regina graui iam dudū ſaucia cura. Idem etiā apud inferos inter monſtra habitantia in faucibus inferoꝝ ponit curas quaſi deas aliquas. Et vltrices poſuere cubilia curę. A cura fiunt cōpoſita Tricurus ⁊ Securus pe. producta.

Curioſus a multa cura dicit̃ ſiue in bonum ſiue in malum. In maluꝫ quotiens plus diligentię q̄ oporteat rebus vel noſtris vel alienis adhibetur. In bonū cuꝫ cura ſupra moduꝫ vtimur ad res bene gerendas. Eſt igitur curioſus qui multū ſiue diligenter aliquid curat. Ci. Apio. pul. Ita eſt homo nō modo prudēs verūetiā ęquus vir ⁊ curioſus. Et pro Sex. Etenī animus eius vultu: flagitia parietibꝰ tegebant̃. Sed hęc obſtructio: nec diuturna ē neqꝫ obducta: ita vt curioſis oculis proſpici nō poſſit. In bonū quoqꝫ. Col. lib. iij. vſus eſt aduerbio. Sin autē ipſam vitem ſternere voles iuxta radicē: ita ne ipſam ledas curioſe fodito. Similiter Incurioſe. Gel. Si quis nō icurioſe legat Non eſt ego curioſus a praua cura vti valla putauit ſed a diligenti ⁊ optima. De deriuatione quoqꝫ cum dicat. Curioſus nō tam a cura q̄ a cura videtur deſcendece cuius compoſitū magis eſt in vſu. Incuria id eſt negligētia: tametſi curia a cura dicat̃: non ei aſſentio. Neqꝫ de compoſitione: vt a curia componat̃ incuria. Sed dico ita venire curioſus a cura ꝑ adiectionē litterę i. quēadmodū ⁊ curia niſi a curio ſumere velimꝰ. Vtrūqꝫ Plaut. in Aul. poſuit. Etiā agnū miſi quo quideꝫ agno ſat ſcio magis curioſam nuſq̄ eſſe vllam beſtiam: volo ego ex te ſcire quid ſcit agnꝰ curio quia oſſa et pellis totus eſt: ita cura macer quin exta inſpicere in ſole licꝫ: ita is pellucet quaſi laterna punica. Feſtus exponit Curionem agnum quaſi confectum et extenuatum curis. Similiter incuria per adiectioneꝫ i. liquet nō a curia ſed a cura componi q̄d ſignificatio eorum aperte declarat. Nam cura ⁊ incuria diuerſa ſunt et oppoſita: ex aduerſaqꝫ eorum ſignificatione facile monſtratur incuria a cura componi: quoniaꝫ in negatiue ſtat: ⁊ alterius ſignificatio ex contrario alterius edocetur: eo ꝙ ſicut cura diligentia eſt: ita incuria negligentia: vt Cicero in Lel. oſtendit: Vituperāda eſt rei maxime neceſſarię tanta incuria. Quod non ſignificaret ſi a curia componeretur. Nam eſſet locus a curia diuerſus: quoniam curia locus erat vbi curas publicas gerebant et vbi cura ſacrorum publica. Nec per adiectionem litterę i incurioſus et incuria niſi euphonię cauſa factam. Puto ꝙ non rectę ſonet curioſus et incuria. Curia vero accepiſſe i. arbitror vt aliam a cura ſignificationem caperet: ⁊ nihilominus primitiui naturam ſemper oleret. A curioſus fit curioſitas pro affectatione ⁊ diligentia. Ab incuria incurioſus. Amb. lib. j. offi. Incurioſus ſalutis: glorię cupidus. Pli. Rebellat ſępe humor incurioſe datus. Aliquando incurioſus capitur pro pingui: vt apud Apuleium

Curia a cura dicta eſt. Curiarum duo genera erāt Romę. Nam locus vbi ſenatus rempub. curat / curia dicitur. Et vbi cura ſacrorū tractatur: curiam appellamus: id eſt vbi vel ſacerdotes res diuinas vel magiſtratus humanas curat. Et nō ſoluꝫ pro loco: ſed etiā pro hominibus curia ſumitur. Luc. Victo iurę minę iactatis curia gracchis. Curie etiam nominantur in quibus vniuſcuiuſqꝫ partis populi Romani quid geritur: quales ſunt hę in quas Romulus populum diſtribuit numero. xxx. quas q̄m tūc reipub. curam per earū partiū ſententiā expediebat: curias appellauit. His poſtea additę alię q̄nqꝫ fuere ita vt i ſua q̄ſqꝫ curia ſacra publica faceret feriaſqꝫ obſeruaret. Curia in qua habebat̃ ſenatus tēplū erat. Habebat̃ autē modo in ęde Appollinis: mō in delubro concordię: modo in hoc: modo in illo templo.

Curiales dicunt̃ qui ſunt eiuſdeꝫ curię: ſicut Tribules eiuſdem tribus. Curiales flamines curiarū ſacerdotes. Curiales menſę in quibus immolabatur Iunoni quę curis eſt appellata.

Curiata comitia: ꝯuētus qui litiū cauſa in curijs fiebāt

Curiones a curijs dicti ſunt in q̄bus ſacerdotes ita res diuinas curabant: ſicut ſenatus res humanas in curia hoſtilia curare ſolebat vt inquit Varro. Et curiones dicunt̃ pręcones. Iul. capitolinus Ille qui curionem dici iuſſit: impoſturā fecit ⁊ paſſus eſt. Euſe. lib. iiij. eccleſiaſticę hiſt. Miſſo curione ad populū iubet voce maxima proteſtari polycarpū tertio confeſſum ſe eſſe chriſtianū. Plau. vero in Aul. agnū curionem appellat macilentū tanq̄ ob curā ſit emaciatus. Vñ a cōtrario. Apu. in floridis agnū opimū ⁊ pinguem dicere volens: appellauit incurioſum. Et curiones ſunt quidam romani ciues.

Curionatus us: ipſe magiſtratus appelatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Curionia: ſacra quę a curionibus in curijs fiebant.

Curioniū dicebatur ęs quod dabatur Curioni ob ſacerdotium curionatus.

Curo as. a cura fit. Et eſt curare operā dare. Cice. Cura vt valeas. Aliquādo incumbere et curam habere Plau. Tu quę agenda ſunt cura. Sed in idē recidūt. Aliqñ mederi. Ci. Difficili⁹ alij alijs morbis curanť. Aliqñ reficere. Unde curare corpus dicimus cuʒ de hominibus loquimur: Quod eſt cibo lauacro: ⁊ his ſimilibus operam dare. Virg. Corpora curamus: feſſos ſopor irrigat art⁹. Terē. in adel. Aedepol ſyriſce te curaſti molliter: id eſt cibaſti vel refeciſti. Cum ꝺo de apibus ⁊ hmōi aialibus cibo tm̄ accipim⁹. Hui⁹ cōpoſita ſunt Accuro. vñ accuratus: cōcuro. Plau. in bac. Magis vnū in mente eſt mihi nunc ſatis vt cōmode pro dignitate obſonij hęc concuret coquus. Procuro de quo alibi. Percuro ꝑfecte curo. Col. li. vij. Hic ideʒ ſanguis niſi miſſus fuerit ſaniē creabit. Qđ ſi ſuppurauerit tarde ꝑcurabiť.

Curator: qui pupillis loco tutoris datur: dictus ꝙ pupillariū bonoꝝ curam gerat. Et curator diciť qui rei frumentarię: ⁊ agris diuidundis prępoſitus eſt. Et a Gel. Catulus diciť curator reſtituendi capitolij. Et generali vocabulo curatores dicunť ꝓpoſiti. Uñ ⁊ a Frōtino de curatorib⁹ aquaꝝ ſcriptū eſt. Sue. in Cali. Curatorē munerū ac venationū ꝑ ꝯtinuos dies in cōſpectu ſuo catenis verberatū non prius occidit ꝗ̄ offenſus putrefacti cerebri odore.

Curatorius a um quod ad curatorem pertinet: vt Curatoria actio.

Curatio inquit Do. medicorū eſt: cura mentis: curatura diligentię. Inueniť etiā curatio pro iniūctione muneris. Plau. Quę mea curatio eſt. Liui. lib. ij. Qz facile appareat nō tam ad honorem eius curatio altior faſtigio ſuo data: eſſet factū.

Curius nomen romani cuius exactiſſima frugalitate ⁊ perſpecta fortitudine. Hic cuʒ in ſcamno ſederet: et ſamnitum legati magnum auri pondus publice miſſum attuliſſent: inuitarentq;: vt eo vti vellet: reſpondit. M. Curium malle imperare locupletibus ꝗ̄ locupletem fieri. Et qui acie vinci non potuit: eum pecunia corrūpi non poſſe.

Cures tantū pluralis numeri Sabinorū oppidum cui imperabat. T. Tacius cuius ciues Quirites dicebātur. conueneruntq; Romulus ⁊ Tacius in hanc ſententiā: vt e duobus populis vnus efficeretur: ⁊ Sabini romam migrarent: romaq; nomen retineret: ſed romani et ſabini quirites appellarentur. Ouidius lib. ij. Faſt. Te tacius paruiq; cures ceninaq; ſenſit. Hinc etiam populi cures. Virgi. lib. ix. Tacioq; ſeni: curibuſq; ſeueris.

Curis lingua ſabinorū haſta diciť. Uñ Juno dicta eſt Curitis: qz eandē haſtam ferre putabant.

Curetes penul. pro. quidam Crete populi: de quibus Ouidi⁹ lib. iiij. Meta. Largoq; ſatos curetas ab imbri. Alij fuerunt ſacerdotes Cybeles qui ⁊ Coribantes dicuntur qui ad ſacra cybelis admiſſi ſunt caſti et puri: illicq; ſaltant armati. Dicti a κορυβαν quod iactationē ſignificat capitis ꝙ capita ſaltādo iactent. furijſq; agitentur. Alij fuerunt populi in Dalmacia Luc. Illuc bellaci confiſus gente curetum. Item alij etholis vicini.

Curculio. pe. correpta non per g. vt patet ex Plau. qui comędiam inſcripſit curculionem prologum per primas litteras verſuū Curculio ſcripſit: animal paruū frumentū corrodens quaſi gurgulio: eo ꝙ nihil in eo ꝑne aliud ꝗ̄ guttur videtur. Eſt enim curculio via patens ſeu fiſtula in gutture per quā ſpiritus attrahitur atq; emittitur. Is conſtat ex oſſibus flexuoſis et mollibus quaſi ex anulis in catene modū cōpactis et impꝑfectis. Diciť etiā ſpiritalis fiſtula ꝗ̄ ſemꝑ patʒ: vt ſpūs liberū habeat exitū ꝗ̇ ad pulmonē corq; deferť.

Curro is. cucurri curſum. Cui⁹ cōpoſita qñq; gemināt ſyllabam: quandoq; non. Uirgilius lib. iiij. Decurrere iugis alij de parte patentes: Tranſmittunt curſu campos. Liuius lib. xxij. Qua cuiq; proximū fuit decurrerunt. Cato contra Piſonem. Video hac tempeſtate concurriſſe omnes aduerſarios. Terenti⁹ in Hecy. Una illaruʒ interea propere pręcucurrit. Currere vero proprie in terra dicimus. Unde fit curſus Sed figurate ⁊ in mari naues velociter volātes currere dicuntur. Uirgi. Sed tibi qui curſum venti quę fata dedere. Apul. Et inopinati auium curſus terrorem adiecere. Et habet paſſiuuʒ in tertia perſona: vt inquit Priſcianus ſicut multa alia. Nam dicimus Curritur ſpaciū Aratur terra. Inſeritur arbor. Ter. in Adelph. Decurſo ſpacio bibitur vinū ⁊c̄. Cōpoſita huius verbi ſunt Accurro: quod eſt ad aliquē locū vel hominem auxiliandi complacendi ve cauſa curro. Teren. in And. Ibi tum exanimatus Pamphilus bene diſſimulatum amorem et celatum indicat: accurrit mediam mulierem complectitur. Concurro ſimul curro. et Concurrere ſimul oēs currere. Lact. libro. ij. Tum vero alacres ad deorum templa concurrunt. Aliquando ſignificant contra ſiue aduerſus currere. Nam cum duo exercitus collatis ſignis pręlium ineunt: concurrere dicuntur. Virg. Audetq; viris concurrere virgo. Sal. Maximo clamore cum infeſtis ſignis concurrunt. i. ſimul omnes aduerſus currunt. Circūcurro a quo Circūcurſo. Amb. Diſcite virgines nō circūcurſare per alienas ędes. Decurro diſcurro per diuerſa loca curro: aut huc ⁊ illuc curro. Liuius lib. j. Signoq; dato iuuentus romana ad rapiendas virgines diſcurrit. Excurro extra curro Cicero. Apio pul. Mandaui vtriq; eorū vt ante ad me excurrerent: vt tibi obuiam prodire poſſem. Aliquando de malo intelligitur: vt cuʒ fiunt excurſiones a militibus quę idem ſunt qđ incurſiones. Nam excurſiones vocantur reſpectu illoꝝ a quibus recedūt Incurſiones reſpectu eorū in quos incurritur. Liuius lib. j In fines romanos excurrerunt: populabūdi magis ꝗ̄ iuſti more belli. Incurro / introcurro / intercurro inter mediū curro. Cice. lib. j. ad herē. Alterū gen⁹ narratiōis eſt qđ intercurrit nōnunq; fidei aut criminationis: aut tranſitiōis: aut alicuius apparatiōis cauſa Occurro: ꝓcurro: antecurro ſiue cito ante eo. Plau. in Am. Me captas qz tute ab naui clanculū alia via pręcucurriſti. Ter. in Eu. Abi pręcurre vt ſint domi parata. Procurro: percurro ꝑfecte ſiue ad fineʒ vſq; curro. Recurro retrocurro aut cito ſequor. Plau. in Ciſ. Ego ad anum recurro rurſum. Teren. in Adel. Ubi me illic nō videbit: iam huc recurret ſat ſcio. Cice. Terentie. Et ſi Deſippo quoq; ita imperauit ſtatim vt recurreret. i. ſubito reuerteret. Hinc Recurſo as: quod eſt ſępe currendo ⁊ recurrēdo aut voluēdo ⁊ reuoluēdo eo. Vir. Urit atrox Juno ⁊ ſub noctem cura recurſat. Succurro: trāſcurro: vltro vel de loco ad locū ſubito vado. Terē. in Eunu. Tu abi atq; obſera oſtiū intus dū ego tranſcurro ad forū.

Curſo as: ſępe curro: vel continuo ſępe vado. Cice. in Cato. Alij ſcandāt malos alij ꝑ foros curſent. Terē. in Hecy. Trepidari ſentio ⁊ curſari horſum ſurſum.

Curſito as: frequentatiuū a Curſo frequētatiuo. Diome. Sunt quedaʒ itetatiuorū et iteratiua ſępe in tres gradus deducūt verba: quale eſt. Video deinde. Viſo ⁊ quod plus eſt Viſito. Item Curro deinde curſo et curſito. Teren. in Hecy. Hodie mihi haud poteſtas data eſt: ita curſitando atq; ambulando totum hunc contriui diem.

Curſus us: ⁊ Curſio currendi actum ſignificant: quod

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

et de nauigante et equitante poteſt intelligi.

Curſura ę. idem quod curſus. Var. Equi alij ſunt idonei ad rē militarē. Alij ad vecturam. Alij ad admiſſuram. Alij ad curſuram.

Curſorius a um: qđ ad curſuꝫ ꝑtinet: vt nauis curſoria. Sidonius. Tiphim curſoriam aſcendi.

Curſor q̇ currit. Et curſor tabellarius dicitur a celeritate eūdi. Mar. Curſorē ſexta tibi rufe remiſim⁹ hora.

Curſim aduerbium ſignificat currendo et incurſim celeriter. Cecil. Nullus ſum niſi meaꝫ rem propero incurſim perdere. Plau. Curſim curram: quod eſt currendo curram.

Currus: carrus cuius dimitiuū eſt curriculus vel curriculū ꝙ eo veteres ad curſum in ludis vterent̄.

Curriculus vel curriculū breuiſſimū vehiculi genus. Curtius lib. viij. Aliorū turbati equi in amnem pręcipitauere curricula. Eſt etiam curriculū curſus. Iuuenalis. Et totas effudit habenas: curriculo quē ſi reuoces ſubſiſtere neſcit. Cice. ꝓ Rabi. Exiguum nobis vitę curriculū natura circūſcripſit: immenſum glorię. Plau. in Epi. Nam vt apud portum te conſpexi curriculo occępi ſequi vix modo adipiſcēdi poteſtas data eſt. Item curriculuꝫ ſignificat tempus. Virgi. lib. viij. Curriculo expulerat ſomnū: cū fęmina primum id eſt medio tēpore. Et curriculū locum ſiue interuallum vbi curritur denotat a carceribus ad calcem: qui gręce σταδιοδρομοσ λεγεται ελλιρισ[illegible] Apul. Quos ſępe in curriculo vectores fuiſſe conſtat.

Curriculo aduerbiū: ſignificat curſim: ſtatim: celeriter.

Curule neutri generis per ſimplex r. Et curul⁹ fęmi. generis ſedes ex ebore: qua maiores magiſtratus vtebantur in curru. Hora. lib. j. epiſtolarū. Cuilibet hic faces dabit eripietqꝫ curulę: Cui volet iportun⁹ ebur. Nam ſenatores qui curulem magiſtratū hoc eſt maiorem honorem geſſiſſent honoris gratia in curiam vehi ſoliti erant curru in quo ſella eſſet ſupra quā conſiderent. Curules etiam dicebantur equi quadrigales vel magiſtratus qui curulibus vehebant̄. Luc. lib. iij. Prętor adeſt vacueqꝫ loco ceſſere curules.

Curruca: parua auis quę alienos pullos ꝓprios putās nutrit. Iuue. Tu tibi tūc curruca places.

Curuus a um: qđ eſt inflexū ac contortū: a quo incuruū valde curuū. Tereñ. in Eu. Incuru⁹ tremulus: labijs demiſſis. Do. incuruus valde curuus: ſicut infractus valde fractus. Procuruus. Virgi. Neqꝫ ille ꝓcuruā expectant falcem. Recuruus. Curuū etiam dicitur bura quę quaſi temo eſt inter boues.

Curuo as: flecto deorſuꝫ aſpicio capite: deflexo. Lact. lib. ij. Quia curuant cęleſte animal ad veneranda terrena. Idem in eodem. Ille vobis ſublimen vultū dedit: vos in terrā curuamini. Huius compoſita ſunt Accuruo qđ eſt iuxta curuo. Col. lib. iiij. Nam fragilis eſt ea parte materia qua torta et accuruata cū deponeretur cęperat vitium. Recuruo rurſus curuo. Idē lib. iij. Omnis nux vnā radicē mittit: ⁊ ſimplici ſtilo prorepit: cum ad ſcrobem ſolidū radix peruenit duricia humi coercita recuruatur. Incuruo eſt eiuſdē cū ſimplici ſignificationis.

Curueſco curuus fio. Amb. Olearum non curueſcentiū vbertate baccarū. Huius cōpoſitū eſt Incurueſco: quod protulit Cice. in Tuſc. Ramos baccarum vbertate incurueſcere.

Curuamen ipſa curuatio. Ouid. libro. ij. me. Sectus in obliquū eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio atqꝫ alio cęli curuamine.

Curtus a um incultus quaſi mutilus. Hora. Nunc mihi curto Ire licet mulo vel ſi libet vſqꝫ tarentum. A Martiale dictus eſt curt⁹ calix. i. fractus. Et a Perſio curta ſupellex. Hinc curto as. a quo decurto. De quibus in dictione Decurtatus.

Cuſpis poſterior pars haſtę licet quādoqꝫ pro ipſa haſta: qñqꝫ ꝓ ſūmitate haſtę. Hinc cōponit̄ tricuſpis et deriuatiuū fit Cuſpido as: quo vſus eſt Pli. libro. ix. Vrorū cornibus barbari ſeptētrionales potant: vrnaſqꝫ binas capitis vnius cornua implent alij pręfixa his pila cuſpidant.

Cuſtos: qui rem aliquam tuetur ⁊ curat. Unde cuſtodem oſtij dicim⁹ qui curat ne quis iniuſſus ingrediat̄. Cuſtodem horti: qui prohibet aliquem in eum ingredi: vel damnū facere. Cuſtodē ſacroꝝ: qui ſacra miniſtrat atqꝫ obſeruat. Virg. At domus herculei cuſtos pinaria ſacri. Cice. lib. ij. offi. Malus enim cuſtos eſt diuturnitatis metus.

Cuſtodio is iui. itum. obſeruo. Gel. lib. j. Parſimoniā apud veteres romanos ⁊ victus atqꝫ cęnarum tenuitas nō domeſtica ſolū obſeruatione ac diſciplina: ſed publica quoqꝫ animaduerſione legūqꝫ complurium ſanctionibus cuſtodita eſt.

Cuſtoditū: qđ cū cuſtodia eſt Incuſtoditum qđ ſine cuſtodia eſt: Mar. Incuſtoditis et apertis leſbia ſemꝑ Luminibus peccas.

Cuſtodia: obſeruatio. Quandoqꝫ etiam ponitur ꝓ eo qui cuſtodit. Tibul. Sed prętium ſi grande feras cuſtodia victa eſt. Qñqꝫ pro eo qui cuſtoditur. Sueto. in Domi. Nec niſi ſecreto atqꝫ ſolus pleraſqꝫ cuſtodias receptis quidem in manu catenis audiebat. Et digeſ. de reoruꝫ cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptā cuſtodiam ſine cauſa dimittat. Et alibi. Si cuſtodia ſe interfecerit vel pręcipitauerit: militis culpę aſcribitur. Item cuſtodia carcer appellatur. Col. lib. j. Nā illa ſolēnia ſunt omnibus circumſpectis vt ergaſtuli mancipia recognoſcant: vt explorent an diligenter vincta ſint: an ipſe ſedes cuſtodię ſatis tute munitęqꝫ ſint.

Cuſtodiarium: locus in quo quis aliquid cuſtodit Cyprianus. Derelinquetur filia ſyon: ſicut caſa in vinea et ſicut cuſtodiarium in cucumerario.

Cuſtoditio: eſt opera ad aliquid cuſtodiendū ſumpta.

Cutis: pellis ſiue corium. Pli. Ergo cutis ipſa ſenſu caret maxime in capite vbicunqꝫ per ſe ac ſine carne eſt vulnerata non coit: vt in bucca cilioqꝫ. Huius diminutiuum eſt cuticula. Compoſita ſunt Intercus morbus. Intetcutaneum quod intra cutem eſt. Subcutaneum quod ſub cute. Subtercutaneum quod ſubter cutem eſt. Recutici etiam a cute dicuntur iudei. i. circūciſi ⁊ cute hoc eſt pręputio priuati.

Cutiones dicti videntur a contractione: ꝙ in emendis vendendiſqꝫ mercibus tardi perueniant ad iuſti pręcij finem.

C Ante Y

Cyamus ſignificat fabā. Suidas κυαμο ειδοσ οσπριου et magicalis eſt.

Cyane es: pe. indifferēte nympha ſicula fuit quę in fontem ſui nois cōuerſa fertur. Oui. lib. ix. Me. Cognita cyane pręſtanti corpore nympha. Et lib. de ponto Quaqꝫ ſuis cyanē miſcet anapus aquis.

Cyaneus: color ceruleus. Varro. Cyanea penula amictus graſſatur. Dicitur et Cyanus. Pli. in nomine. Eſt et cyani colos. Gręci κυαρουσ dicunt. Hinc cyaneus gemma appellatur: ex iaſpidum genere colore ceruleo.

Cynum: metallum.

Cyanee ſiue cyanitę inſulę ſeu magis ſcopuli ſub thracio boſphoro qui ſpeciem habent inter ſeſe concurſitantium: quę naues fluctibus īmergant ob aduerſos in ſe ventos confligentes quę ⁊ a complodendo ſunt etiam Symplegades appellatę.

Cyathus pe. cor. paruū poculū. Iuue. Cardiaco nūqꝫ cyathum miſſurus amico. Ad cyathum ſtare dicunt̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN